

Jók a legjobbak közül

Beszélgetés PhD. Dr. Felszeghi Sárával

„... a tehetség nem jogot, hanem kötelezettséget jelent, amit kötelesek vagyunk mások javára fordítani, hogy a tehetség csak akkor ér valamit, ha az kitartó munkával párosul.”

- *Foglalkozásait, végzettségeit átfutva már az elején zavarban vagyok. Miként szabad szólítanom? Melyiknek örül a legjobban?*
- Ezzel a hallgatóim és a betegeim is így vannak: van, hogy „Tanárnőnek”, van, hogy „Főorvosnőnek” szólítanak, én mind a kettőnek egyformán örövendek.
- *Kedves Tanárnő! Egy nagyon rövid szakmai önéletrajzot szeretnék kérni!*
- Kitüntetéses diplomával végeztem 1979-ben az egyetemet. Első munkahelyem a marosvásárhelyi Gyermekklinika volt. 1988-tól a Miskolci Egyetem (akkor Nehézipari Műszaki Egyetem) Prof. Dr. Kovács Ferenc rektor úr felkérésére elfogadtam az egyetem üzemorvosi állását, és a család érdekeit is szem előtt tartva, 1988-ban a két gyermekünkkel Miskolcra költöztünk. Ez az új kihívások és a kiteljesedés időszaka. Egy új területére kerültem az egészségügynek: a klinikai, kórházi munkát az alapellátás-üzemorvoslás, míg a gyermekgyógyászatot a felnőttek gyógyítása, illetve a megelőző orvoslás váltotta fel. 1989-ben, egy olyan komplex egészségfejlesztő programot dolgoztam ki az egyetem munkavállalói számára, amely felölelte a prevenció minden formáját az akut betegellátás mellett, valamint a krónikus beteg gondozása mellett a korai munkahelyi rehabilitációt. Ezt, az akkor szokatlan programot (ma, munkahelyi egészségfejlesztés néven ismert és 1997-től Európa szerte használják) 1995-ben kiterjesztettük a hallgatókra is. A hagyományos szerkezet ennek a programnak a megvalósításához nem volt elégséges, ezért, egy komplex, multidiszciplináris rendelő-együttest alakítottam ki 1995-ben, mely Foglalkozás Egészségügyi Központ (FEK) néven vált ismerté, hazánkban és Európában egyaránt. A gyermekgyógyászati szakvizsga mellett üzemorvosstanból és házi-orvosstanból is szakvizsgáztam, illetve akkreditált háziorvos vagyok. 1996-tól a SOTE és az OMÜI felkérésére részt vettem a graduális, illetve postgraduális orvostudományi képzésben, majd 2000.-től, az újszerű szakorvosképzésben, a FEK, a SOTE akkreditált oktatási helyévé vált, és számos kutatásban vettünk részt. A kutatási eredményekről több mint 260 hazai és nemzetközi publikációban számoltam be, ezek közt 8 könyvet, 60 könyvfejezetet, és tudományos dolgozatot, valamint több mint 200 konferencia előadást említhetek. . 1997-ben a Miskolci Egyetem rektora felkért, hogy dolgozzam ki azokat a szakmai kritériumokat, amelyek az Egészségügyi Intézet megalakításához, valamint annak akkreditációjához szükségesek. Ennek sikeres

akkreditációja alapját képezte a későbbi Egészségügyi Karnak. 2000.-ben a foglalkozás egészségügyben, az országban elsőként vezettem be minőségbiztosítási rendszert, az általam vezetett foglalkozás-egészségügyi központ alap-és szaktevékenységének szakmai irányítása és az oktatás terén. 2003.-ban kitüntetéses diplomával végeztem el a Miskolci Egyetem Jogtudományi Karán a Jogi szakokleveles orvos szakot. 2005-ben sikeresen abszolváltam a PhD fokozatot. 2000-tól megyei, majd 2008.-tól a foglalkozás-egészségügy országos szakfelügyelő főorvosaként kaptam kinevezést. 1996-tól a SOTE, a Miskolci Egyetem oktatója, majd 2003-tól a Nyugat-magyarországi Egyetem egyetemi docenseként oktattam. 2004-ben kidolgoztam a szombathelyi Berzsényi Dániel Főiskolán (ma Nyugat-magyarországi Egyetem) Munkahelyi egészségfejlesztés szakirány, majd 2005-ben a szakirányú továbbképzési szak alapítási és indítási akkreditációs anyagát, Magyarországon elsőként és külföldön is úttörőként. Jelenleg a Miskolci Egyetem egyetemi docense, valamint a SOTE és a Debreceni Orvosi Egyetem graduális és postgraduális képzésének oktatójaként veszek részt. Számos hazai és nemzetközi szakmai szervezetben tevékenykedem tagként vagy elnökségi tagként, szerkesztőségi tagja vagy rovatvezetője vagyok néhány hazai és nemzetközi tudományos folyóiratnak.

- *Mit csinál az akkreditált hajóorvos?*

- A hajón, a kompon dolgozók munkaköri alkalmasságát ítéli meg, vizsgálja azokat az egészségkárosító kockázatokat, melyeknek megszüntetése/csökkentése a munkáltató feladata, de a hajóorvos az, aki szakmai tanácsaival segíti ebben, hogy elkerüljék a munkavállalók egészségkárosodását.

- *A Bolyai Farkas Gimnáziumban töltött évek miként hatottak szellemiségére?*

- A, ma már több mint 450 éves, híres Bolyai Farkas Gimnázium, matematika tagozatán végeztem. Itt tartotta Bolyai Farkas, 1804.-ben, székfoglaló beszédét, és ezzel kezdetét vette annak a szellemiségnek a kialakulása, amit ma „Bolyai-szellemiség”-nek nevezünk, az érték-tudás-kötelesség hármását jelentette, s ami minden diákot áthatott, aki ezek között a falak között tanulhatott. Az a szellemi műhely, ami itt kialakult, egyik legfőbb céljának a tehetségek kibontakozását tekintette, ha ez nem lett volna, számos kimagasló személyiséggel lenne szegényebb a tudomány, a művészet és a sport világa. Ezek az évek számomra is meghatározók voltak. Kezdetől világos volt, hogy a fegyelem, kötelesség itt nem öncélú valami, hanem az út a tudás felé. A tanáraink, a tudás és az emberi tartás példaképei voltak, akik a gondolkodásra, és az értékek megismerésére biztattak. Emlékszem azokra a vitákra, amelyet a szakkörökben folytattunk tanárainkkal és egymással, a filozófiától az irodalomig, a matematikától a fizikáig mindenre kitérték a világot, nem emlékszem arra, hogy valaki gondolatát s annak indokait ne hallgatták volna meg, és ne kapott volna elismerést és biztatást egy-egy új gondolat, elképzelés. Megtanítottak arra, hogy a tananyag napi ismerete csak elégséges, de nem kitűnő tudás, hogy a plusz munka érdemel csak maximális elismerést. A közös munka meghozta a gyümölcsét, számos tanulmányi versenyről hoztuk el az első díjak valamelyikét matematikától a fizikáig, irodalomtól a kémiáig. Az osztályban sokan versenyszerűen sportoltunk, nyertünk megyei vagy országos bajnokságot, vagy kerültünk be a korosztályos vagy felnőtt válogatottba. A zene, színhátszás is része volt az életünknek, itt is országos sikereket értünk el. Útravalóként egy olyan örökséget kaptunk, amelynek alapját az önálló gondolkodás, a tudás, a kötelességteljesítés, a felelősség és az emberi tartás képezték. Ezért van talán az, hogy legyünk bárhol a világban, még ma is, sok év múlva is visszatérünk, és ebből a szellemből építkezünk tovább.

- *Székelyudvarhelyen született, Marosvásárhelyen járt iskolába? Vannak még székely kapcsolatai?*

- Székelyudvarhelyen születtem, de az eszmélés évei már Marosvásárhelyhez kötnek, mert Édesapámat, aki építészmérnök volt, a székelyudvarhelyi Építkezési Vállalat igazgatója, felkéri, hogy legyen az akkori Maros Magyar Autonóm Tartomány Építkezési Trösztjének műszaki igazgatója (majd később, vezérigazgatója), így

tanárnő Édesanyámmal és két bátyámmal Marosvásárhelyre költöztünk. Nagyszerű gyerekkorom volt. Szüleim következetes szigorúsággal neveltek, de nagy szeretetben nőünk fel. Ők tanítottak meg arra, hogy a tehetség nem jogot, hanem kötelezettséget jelent, amit kötelesek vagyunk mások javára fordítani, hogy a tehetség csak akkor ér valamit, ha az kitartó munkával párosul. A dölyf, a kevélység, a merkantilis szemlélet ismeretlen fogalmak voltak, az elesettek, rászorulóknak segítése pedig napi gyakorlat. A szerető biztonságot a Családunk jelentette. Ezt, az ott élő rokonaimmal ma is megtartottuk, ahogy a barátok szeretete, támogatása, a volt iskolatársakkal és egyetemi kollégákkal a kapcsolatunk folyamatosan jelen van.

- *Több DEMIN konferencián és EOQ-s rendezvényen hallottam mindig érdekes, színvonalas előadását. Prezentációi közül melyekre gondol vissza legszívesebben, melyek aratták a legnagyobb sikert?*
- Mindegyik előadásomra szívesen gondolok vissza, mert akár a DEMIN, akár az EOQ rendezvényein, lehetőségem nyílik új gondolatok megfogalmazására, az egészségügy sajátos tulajdonságainak elemzésére, új lehetőségek, célok, erősségek megfogalmazására, azaz az értékek megőrzésére, a gyengeségek kiküszöbölésére, ami hitem szerint erősségekké alakíthatók! Ebben a vonatkozásban, talán a szeptemberi EOQ Pódiumbeszélgetésen tartott előadásomra gondolok szívesen, amit Veress Gábor professzor úr moderált, akinek szellemi frissessége, modern látásmódja állandó szellemi kihívást és építkezést jelent nekem. Az a poszter előadásomra is emlékezetes, amely a Budapesten tartott Világkongresszuson, a legjobb poszter előadás címet nyerte el.
- *Rengeteg elfoglaltsága ellenére maradt ideje publikációkra is. Kérem, említsem meg ezek közül néhányat!*
 - Felszeghi, Sára
Kór-képek
Budapest, Magyarország : Napkút kiadó (2008) , 184 p.
 - Dr. Felszeghi, Sára
SEMMELOWEIS'S MESSAGES TO THE CONTEMPORARY HUNGARIAN HEALTHCARE SYSTEM
In: Rosivall, L. (szerk.) Semmelweis 200 Years
Semmelweis Kiadó Budapest, (2019) pp. 488-490.
 - Felszeghi, S
A minőségbiztosítási rendszerek jelentősége az egészségügyi ellátásban és annak nemzetközi vonatkozásai: The Importance and the International Aspects of the Quality Insurance Systems in Health Services
MAGYAR MINŐSÉG 24 : 8-9 (2015) pp. 9-20.
 - Felszeghi, Sára
The Tasks and Possibilities of Occupational Health Regarding Ageing Employees.
ACTA MEDICA TRANSILVANICA XVI :)3(2011 pp. 93-95.
 - Felszeghi, Sára
Oktatásban dolgozók munkavédelme
In: Tompa, Anna (szerk.) Foglalkozás- orvostani 2009/Klinikai Irányelvek Kézikönyve
Meditation Kiadó, Budapest, (2009) pp. 145-151.
- *Mivel foglalkozik jelenleg? Milyen rövid és hosszú távú tervei vannak?*
- Az orvosi tevékenységem és az oktatás mellett, jelenleg a legtöbb időmet az a kutatás-elemzés teszi ki, melyet a GINOP pályázat keretében végzünk. Ez, az egész országra kiterjedő, 11 iparágat felölelő kutatás a

foglalkozás-egészségügy és a munkabiztonság helyzetét méri fel oly módon, hogy a munka világának mind a 4 szereplőjét (foglalkozás-egészségügyi szakorvos, munkabiztonsági szakember, munkáltató és munkavállaló) megkérdezzük a foglalkozás-egészségügy és a munkabiztonság helyzetéről, valamint azokról a főbb kockázati tényezőkről (pszichoszociális, ergonómia, idősödő munkavállalók), melyek a leggyakoribban érintik a munkavállalókat. 27 különböző kérdőív, több mint ötezer megkérdezett, olyan vizsgálati anyagot jelent, mely lehetőséget biztosít megalapozott döntések meghozatalára. A válaszok szakmai és SWOT elemzése, olyan széleskörű és mélységű vizsgálatát jelenti a foglalkozás-egészségügynek és a munkabiztonságnak, melyhez hasonló nemcsak hazánkban de Európában sem készült, és melyek mind a szakmának, mind a jogalkotónak lehetőséget biztosít a megalapozott és szükséges változtatásokra. Terveim szerint ez a kutatás novemberben zárul le. Ezzel párhuzamosan írok egy könyvet Dsida Jenő költői alkotásáról és a műveiben fellelhető betegségélményeiről. A távlatokat tekintve, szeretném megfogalmazni azokat a szükséges változtatásokat, mind szakmai, mind jogalkotás területén, melyeket a kutatás eredményei szükségessé tesznek, és reményeim szerint a szakma jobbítását, ezáltal a munkavállalók egészségének védelmét jelentik. Folytatom a kutatásokat az idősödő munkavállalók aktív életkorának meghosszabbítási lehetőségeivel kapcsolatban, a fokozott pszichés megterhelésnek kitett munkavállalók egészségmegőrzését, egészségfejlesztését célzó kutatásokat, a munkahelyi egészségfejlesztés hatékonyságának vizsgálatát a munkavállalók egészségmegőrzésében, az ergonómia kockázatok csökkentésének lehetőségeit az ülőmunkát végző munkavállalók esetében.

- *A Batthyány - Strattmann - díj úgy gondolom eddigi pályafutása legértékesebb elismerése? Hogyan értékeli a rangos elismerést?*
- Nagyon nagy megtiszteltetés ez a díj, de az elismerés mellett egyben kötelezettséget is jelent! Arra kötelez, hogy még többet, még jobban végezem a munkámat, legyen az gyógyítás vagy oktatás. Persze, igaz, hogy ezt a díjat én kaptam, de dicséri a munkatársaim munkáját is, akik, segítettek, hogy a munkámat ilyen szinten végezhessem, valamint a családom szerető támogatását, amely nélkül ezt a szerteágazó, a sikerek mellett küzdelemmel teletűzdelt munkát, nem tudtam volna végezni.
- *Azt gondolom más elismerésekre is méltán büszke lehet!*
- A munkám legnagyobb elismerése a betegeim szeretete, megbecsülése, de ugyan olyan becsben tartom a kollégáim által nekem ítelt Tóth Imre Emlékérmét (MÜTT,2007), a Miskolci Egyetem által adományozott SIGNUM AUREUM UNIVERSITATIS kitüntetését (2006), a 2013.-ban Brüsszelben, a Munkahelyi Egészségfejlesztés Európai Hálózata – az European Network for Workplace Health Promotion díját, amivel az általam vezetett Egészségügyi és Módszertani Központ programját, mint a legjobb európai modellt tüntette ki, valamint a Miskolc városától kapott Pro Urbe kitüntető címet (2014).
- *Erkel Ferenc unokájától Erkel Saroltától tanult zongorázni! Ma is szeret játszani? Milyen más, egyéb hobbijai vannak?*
- A zene kiskoromtól meghatározta az életemet. Édesapám gyönyörűen zongorázott, Első zongoraleckéimet is Édesapámmal kezdtem 4 éves koromban, amit 17 éven keresztül folytattam kitűnő tanárommal. Ma is szívesen zongorázom, de már inkább hallgatom a zenét. A zene mellett az irodalom is a hobbyim, az orvostörténet és irodalomtörténet határterületét vizsgáló, és Domokos Mátyás irodalomkritikus szerint, egy új műfaj megteremtését jelentő kutatás: a betegség, mint poétikai eszköz az irodalomban, mely egyedülálló kutatás nemcsak hazánkban, de nemzetközi szinten is. Ebből is több könyv és könyvfejezet született. E mellett a festészettel, ruhatervezéssel is szívesen foglalkozom.
- *Kedves Főorvosnő! Nagyon szépen köszönöm, hogy szívesen rendelkezésre állt és válaszolt kérdéseimre!*